

Pripovedka stare matere.

Davno se je že vlegla temá po gorah in vertovih, ki so se preoblekli v belo zimsko obleko. Na polji ne vidiš nikjer zelene travice, vse je enolično, — vse je belo. V hiši na mizi gori luč in v peči plapolá še ogenj z velikim plamenom. Pridna družinica je že odvečerjala in dekla je pobrala skleda in žlice iz mize, da je pomije in spravi v red. Mati vzamejo preslico s kodeljo in predejo, oče se pa vstopijo k toplej peči, zapalijo si lulo in kadé. Tudi stara mati si pristavijo stolec bližej k peči in se pripravijo korenja narezat za živino, kajti dnevi só kratki in treba je gledati, da se tudi zvečer kaj storí. Al komaj se stara mati na stol posadé, že sta Jožek in Ančika pri njih ter prosita: „Oj mamica, dobra stara naša mamica, prosimo, povejte nam povejte zopet tako lepih povesti, kakor ste jih nam pripovedovali na sveti večer, pa hočeva zmiraj pridna in pokorna biti“.

„To tudi morata biti, brez da bi vama zató kaj lepega pripovedovala“ rečejo stara mati in si grejejo roki nad ognjem, ki je stal v lončenej posodi na tleh.

„Ker sta pa vendar bila danes posebno pridna in marljiva, pa sta, kakor vi-

dim, zeló radovedna in zvedava, povedati vama hočem čudne reči, ki so se prigo-dile v našem gozdu.“

Jejmina! to je bilo veselje za Jožeka in Ančiko, ki sta že naprej vedela, da jima bodo stara mati povedali kaj veselega in kratkočasnega. Berž se vsedeta na tla k starej materi in komaj čakata, da bodo mati začeli pripovedovati.

Stara mati se odkašljajo, po tem pa začno tako-le:

„Bilo je nekega jesenskega dné. Deževalo je, kakor bi se bili oblaki vtergali. Smreke, hrasti in drugo drevje si je kimalo ter eno k drugemu govorilo: Kdo bi si bil danes zjutraj kaj takega mislil! Zelena žabica, ki je vse to gledala iz luže, spregovori in reče svojej sosedí: Za moj del, le naj tako lije, če hoče do jutri zjutraj.

Toda teh misli ni bila uboga mrávlja, ki je morala v takem vremenu nositi jajca na terg. Ravno je šla domu z denarji, ktere je nesla v majhnej, platnenej mošnjici. Za vsakim korakom zdihne uboga reva ter pravi: Joj! obleka je že preč, klobuk tudi. Oh, ko bi bila vsaj dežobran vzela seboj, ali vsaj kake stare coklje obula. — Tako zdihovaje zagleda v mraku ne daleč pred seboj veliko luknjo, v katero vesela steče ter se prav dobro počuti na suhem.

Ravno si je hotla vodó izliti iz čevljev, kar zagleda, da zunaj pred luknjo stoji muren ki nese goslice na rami.

„Prosim te, ljuba mravlja, ali smem k tebi?“ „O le noter“ odgovori mravlja „bode mi prav ljubó, da ne bodem sama“. Jaz sem danes godel na sejmu“, reče muren, „pa sem se enmalo zamudil in zeló mi je všeč, da sem tukaj našel tebe in to-le luknjo, ker strašno dežuje zunaj in sam Bog vedi, če je še kje kakšna kerčma odperta ali ne!“

Muren zdaj stopi pod streho, obesi gosli na steno in se vsede k mravlji. Ko nekaj časa tako sedita in se razgovarjata, zagledata v daljavi neko svetlobo. Bolj in bolj se jima svetloba približuje in kmalu spoznata, da je to kresnica. „Prosim vaji, draga moja“, reče kresnica pred luknjo prišedši, „dovolite mi, da tukaj z vama prenočim.“ — „Le noter, le noter,“ rečeta obá, „še prav drago nama bode, dá ne bova v temí.“

Kresničina svetloba privabi kmalu novega popotnika, ki je prav težavno in okorno po listji in mahovji do luknje pricepal. Bil je keber. Brez da bi rekel dober večer, stopi kar naravnost v luknjo. „Aha“ pravi „berž sem uganil, da je tukaj prenočišče tesarskih in drugih rokodelskih mladenčev. No, to mi je prav všeč, kaj takega se bi ne bil nadjal.“ To rekši se vsede, vzame iz torbice kruha in sira ter začne večerjati. „Da, da“, reče „kedar se ves dan pridno dela in verta drevje, potem tudi večerja dobro diši.“ Ko se je navečerjal, napolni si fajfo s tobakom, prosi kresnico, da mu dá enmalo ognja, prižge tobak in kadi, kakor bi bil bogsigavedi kdo.

Zdaj se zasliši iz daljine nekakšno stezanje, katero se bolj in bolj približuje. Čez malo časa se pokaže pred luknjo polž, revež je komaj dihal. „No, to se pravi hiteti“ reče polž „tekkel sem, da me v jetrih bóde. Nesem od naše domače žabe list v bližnjo vas gospoj goski, pa se moram podvizati. Ako slavna družba pri-pusti, počinil bi tukaj rad dve, tri ure, potem pa grem zopet v skok, da se bo vse prašilo za menoj.

Ker se temu nihče ni zoperstavljal, izbral si je polž najboljše mesto v luknji. Posadi se tje v en kot, dene nogi navskriž, pa vzame pletivo in plete.

Mravlja začne modrovati ter pravi: „To smo neumni, da tako žalostno tukaj sedimo, ko bi se vendar razveseliti mogli. Gospod muren ima gosli. Ako ni truden, prosili bi ga, da nam eno zagode, a mi bomo plesali.“

Ta nasvét modre mravlje se je dopadel vsem. Muren si tudi ne pusti dvakrat reči. Stopi se v sredo, dene gosli pod brado in zagode eno okroglo, kakoršno je ravno na pamet znal. Le polž, ta ni hotel plesati. „Jaz neznam“ pravi „nisem vajen tako naglo se verteti, pa se tudi bojim, da bi se mi v glavi ne zvertelo in bi moral potem bljuvati.“ Vsi drugi pa plešejo in rajajo, da jih je daleč slišati po gozdu.

Ali joj! to njihovo veselje ni terpelo dolgo in kmalu se spremeni v strah in grozo.

Luknja namreč, v kateri je naša družba rajala in plesala, bila je prenočišče neke stare žabe krastače. Ko je bilo lepo vreme, sprehajala se je žaba po zelenem gozdu, kedar je pa nastalo gerdo in deževno vreme, privlekla se je v svojo luknjo, pa ni marala, naj bi deževalo od hinkoštih do božiča. Žaba krastača je šla ta dan k svojej vnukinji pijavki ter je pri dobrem kavi, s katero jej je pijavka postregla, pozabila na dom. Že pozno na noč se prikobalí do luknje. Čez ramo jej visi pletarček z delom, v roki pa nese rudeč dežobran z medeno kljuko. Ko zasliši v svojej luknji rajanje in ropotanje, stopa še bolj potihoma. Takó se zgodi, da je družba ne zagleda poprej, dokler se prav v sredo med nje ne postavi.

No, ko bi bili videli to strašno zmešnjavo! Keber se od strahú prvi na tla zvalí in dobrih pet minut je preteklo, preden se zopet na noge postavi. Kresnici prepozno v glavo pade, da bi prižgala luč in posvetila, da bi zbegana družba lože pobegniti mogla. Murnu padejo gosli iz rok, mravlja je bila vsa iz sebe, pa tudi polžu, ki se je sicer hrabrega in pogumnega delal, vpadlo je sercé. No, on si berž pomaga iz te zadrege. Skrije se v svojo hišico, zapré vrata za seboj in si misli: „Zdaj se pa naj zgodi, karkoli mu drago, jaz sem, hvala Bogu, domá.“

Žaba začne zdaj psovati in prav dobro oštevati celo družbo. „Le poglej jih“, pravi serdito ter maha z dežobranom okrog sebe, „kakšna malovredna druhal se je zbrala v mojej hiši. Mar mislite da je moje stanovanje za take potepuhe in vlačugarje, kakoršni ste vi? Le kar naenkrat se mi poberite iz moje hiše ter se mi nesite od koder ste prišli, če ne, vam jaz peté podbrusim.“

Kaj jim je bilo storiti? Nobeden si ne upa gospodinji žabi v oči pogledati, a kaj še, da bi kdo kaj rekel. Vse je bilo tiho, samo polža je bilo slišati, kako se natihoma smeje v svojej hiši. Eden za drugim so morali vén. To vam je bila lepa procesija! Najpred kresnica z lučjo v roki, za njo keber, potem mravlja, za njo muren in naposled polž. Keber, ki je imel najboljša pluča, ukazuje: „No, le hitro izpred nog, — naprej — na desno — na levo . . . —.“

Ko so bili že precej daleč prišli, zapazijo, da polža ni med njimi. Obernejo se nazaj ter začnejo iz celega gerla klicati: „Hej, prijatelj polž, kje si? hitro, hitro!“ — pa zastonj. Revez polž je bil tako daleč za njimi, da jih še slišal ni. Ostali gredó naprej ter pridejo po dolgej hoji pod neko staro hrastovo korenino, kjer najdejo nekoliko suhega prostora, na katerem se vstavijo in prenočijo. Spali že tako niso veliko, ker je vsaki komaj čakal, da bi se naredilo jutro. — Komaj se je začelo daniti, že so bili, po konci, podajo si roké, poljubijo eden drugega in odidejo vsak po svojem potu. Toliko strahu pa še nikoli niso imeli, kakor to noč, katero še dandanes ne morejo pozabiti.

Tako so pripovedovali stara mati Jožeku in Ančiki ter jima obljubili povedati še marsikaj veselega in kratkočasnega, ako bosta pridna.

(Po hervažčini.)

V é s t.

Čista vést najdraži
Življenja je zaklád,
Kdor ga ima na njega
Ozira Bog se rad.

V nesreči in nadlogah
Človeku daje moč,
Prijetne dela dneve,
Prijetno dela noč.

Zatorej glej da čisto
Ohraniš svojo vést; —
Pa naj gromi al' treska
Ni treba se ti trést!

— č.

Kako postane steržek kralj ptic.

Pred davnim časom so se zbrale vse ptice, da bi si kralja izvolile. „Tisti bo naš kralj“ rekle so „kteri more najvišje leteti.“ Več ptic se poskuša v tem, ali orel leti najvišje. Steržek pa, kteri jih je imel precej za ušesmi, skrije se velikašu orlu pod peroti in ko je orel v strašnej višini bil, da ni mogel več dalje, priferfra mali steržek izpod orlovih perot in še bolj visoki leti. Ptice so bile zeló hude na steržeka. Sklenile so ga umoriti. Toda prebrisani steržek vidši to naméro, skrije se, prišedši na zemljo, v majhno luknjico ter se tako smerti otme. Na ta način je postal steržek kralj ptic.